

तैत्तिरीय-ब्राह्मणभाष्ये

आद्यकाण्डे द्वितीयप्रपाठके

प्रथमोऽनुवाकः ।

हरिः ॐ ॥

यस्य निश्चसितं वेदा योवेदेभ्योऽखिलं जगत् ।

निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥

आद्ये प्रपाठके प्रोक्तो विधिराधानगोऽखिलः ।

गवामयनशेषायं द्वितीयेऽस्मिन्नुदीर्यते ॥

आद्यानुवाक आधाने ये मन्त्राः नोदिताः पुरा ।

ते सर्वेऽप्यभिधीयन्ते पूर्वशेषो भवेत्ततः ॥

कल्पः । “उद्धन्यमानमस्या अमेध्यम् । अप पाप्मानं यजमानस्य हन्तु । शिवा नः सन्तु प्रदिशश्चतस्रः । शन्नोमाता पृथिवी तोकासाता” इति प्राचीनप्रवणं देवयजनमुद्धत्येति । अस्याः पृथिव्याः सम्बन्धि यत् स्थानं निष्ठीवनादिभिरुपहतत्वादमेध्यम् । यज्ञायोग्यं तदिदानीं मुद्धन्यमानं सद्यजमानस्य पाप्मानमपहन्तु । प्राच्यादिचतस्रः प्रकृष्टा दिशो नोऽस्मान् प्रति शिवाः सुखप्रदाः सन्तु । तोकासाता तोकासातये अपत्यलाभाय पृथिवी माता नोऽस्माकं शं सुखं करोतु ।

कल्पः । “शन्नोदेवीरभिष्टये । आपोभवन्तु पीतये । शं योरभिस्रवन्तु नः” इति । अद्भिरवेक्ष्येति । आपोदेवीरिमाः ता इमा जलदेवता नोऽस्माकमभिष्टये अभीष्टप्राप्त्यर्थं पी-